

Fra antiimperialisme til eksistentialisme

Af Andreas Otte, ph.d

Januar 2015

Den hårde kritik mod dansk imperialisme i Grønland blev problematiseret i populærmusik allerede i 1985 af sangeren Siiva Fleischer fra bandet Zikaza, på gruppens første album samt på bandets legendariske udgivelse "Miki goes to Nuussuaq" fra 1988. Flere af Zikazas tekster handler f.eks. om at overkomme menneskers forskelle og uoverensstemmelser, og slå ind på en ny kurs for fremtiden. Temaer som kan tolkes som kritik af den hårde tone mod danskere, der ind imellem er blevet ført under grønlandiseringen, også inden for populærmusik.

Siiva Fleischer, som er gruppens eneste gennemgående medlem, var bosiddende i Danmark i de år gruppen producerede deres fire albums, og en væsentlig del af de medvirkende på gruppens albums, var fra Danmark. Dette har været medvirkende til, at der ind imellem er blevet stillet spørgsmål ved, om Zikaza i virkeligheden var et grønlandsk band. Gruppens grønlandske sangtekster burde i sig selv være nok til at mane denne påstand til jorden, men også teksternes temaer, som ofte kredser om forholdene i Grønland, understreger musikkens specifikke grønlandske kontekst.

1989 var året hvor der kom et debutalbum fra sangeren Ole Kristiansen med titlen "Isimiit likkamut" ("Fra øjet til væggen"). Albummet indeholder hittet "Zoo Inuillu" ("Zoo og folket"), som handler om menneskets forhold til byen og naturen, og Ole Kristiansen forholder sig i teksten meget kritisk til byen som fænomen. Han beskriver byen som et klaustrofobisk rum, hvor mennesket er fanget, hvori naturen er et åbent og smukt sted, hvor mennesket kan ånde.

Selvom urbaniseringen i Grønland skete som en del af koncentrationspolitikken under daniseringen, hvor man nedlagde bygder og samlede befolkningen i større byer, er der ikke nogen direkte kritik af dansk indflydelse i Grønland i nummeret. Ole Kristiansen er blevet tilskrevet rollen som foregangsmand for et skift hen imod sangtekster, som handler mere om personlige og eksistentielle temaer end de tidligere antiimperialistiske tekster, man f.eks. finder hos Sume og Inneruulat. Samtidig er Ole Kristiansen hyldet gennem flere årtier for sine tekster og sin brug af metaforer.

Klik på billedet og lyt til "Zoo Inuillu" af Ole Kristiansen.

Trods Ole Kristiansen, Zikaza og Rasmus Lyberth, er kritik af Danmark som kolonimagt i Grønland fortsat med at være et emne i grønlandsk populærmusik. Bandet Liima Inui har f.eks. forsat den anti-imperialistiske tone med deres album "Republik" fra 2009, men de fleste grønlandske grupper fra slut-80'erne og frem, synger mere om personlige emner som kærlighed og savn, end om de store politiske spørgsmål.

Nationalisme bliver dog ved med at have en stærk position i populærmusikken, dels med et væld af sange om Grønland og den grønlandske natur, dels ved at der synges om grønlandske sagnfigurer, som både Ole Kristiansen og Zikaza fx gør det med deres fortolkninger af sagnet om drengen Kaassasuk. Der bliver også brugt en mængde metaforer og billedsprog, der kun kan forstås lokalt, som f.eks. på nummeret "Puttaaruunnaq" ("Is der flyder"), som optræder på albummet "Tunissut" ("Gaven") fra 2006. Musikken er skrevet af Pilu Lynge og sunget af Kimmernaq Kjeldsen. Puttaaruunnaq er navnet på en leg, man leger når isen bryder op, hvor man skal springe fra isflage til isflage. I sangen bruges denne dødsensfarlige leg som metafor for en person, der lever livet farligt.

Selvom populærmusikken i Grønland fra slut-80erne skifter emner rent tekstmæssigt, bliver Grønland altså som historisk, mytisk og kulturelt sted ved med at være en ressource for kunstnerne, og en baggrund hvorpå deres musik skal forstås.